

Ἡ Ἑβωνή τῆς Ὀξυᾶς

ΕΤΟΣ 2^ο

Ν^ο 7

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΟΞΥΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ..

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1907 - ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 66 - ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1981

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- Ἐκδρομή στὴν Ὀξυᾶ
- Χαράλαμπος Ρέμπελης
- Πρωτομαγιά στὴ Θεοτόκο
- Ἡ ἀνοχή εἶναι μεγάλη ἀρετὴ
- Μία ἐκδρομὴ ὄχι σάν τις ἄλλες
- Ἡ γιορτὴ τῆς Μητέρας
- Ὁ Γάμος τοῦ Μιχάλη
- Ξορκισμὸς
- Ὁ Γάμος στὸ χωριὸ μας
- Ἀξέχαστες πατρίδες
- Κοινωνικά νέα

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΟΞΥΑ

Στις 3-4-81, Παρασκευὴ ἑράδου, μιά ομάδα χωριανῶν μας ξεκίνησε ἀπὸ τὴν πολυτάραχη Πρωτεύουσα γιὰ τὴ γαλήνια Ὀξυᾶ. Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου μας ἕνα πούλιαν θά μετέφερε στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα μας 50 καὶ πλέον ἄτομα γιὰ νὰ βρεθοῦν τὴν ἡμέρα τῆς ἀπογραφῆς στὴ γενέτειρά μας. Ἦθελαν ἢ ἀπογραφῆ νὰ τοὺς βρεῖ ἐκεῖ πού ἀνήκουν πραγματικά, στὸ χωριὸ μας γιὰ τὸ ὅποιο ἡ καρδιά μας πάλ्लεται, ὅπου κι ὅσο μακριά κι ἂν ὀριακόμαστε. Μὲ κάθε εὐκαιρία κάποια ἔλξη μᾶς ὀδηγεῖ στοὺς δρόμους τῆς ἐπιστροφῆς, στὴν ἀπέμαρη γωνίτσα, τὸ χωριὸ μας. Βίωμα πανανθρώπινο ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἢ ἔλκτικὴ αὐτὴ δύναμη.

Τὸ νυχτερινὸ ταξίδι ἦταν καλὸ. Μία ἀνοιξιὰτικὴ φιλοδωροχὴ πού μᾶς συνόδευε ἦταν ἡ μόνη πού δημιουργεῖ ἕνα μικροπρόβλημα στοὺς ὀλοκαθαριστήρες, πού γρήγορα ὀμως ἐπιδιορθώθηκε. Ἡ νύχτα πέρασε μὲ χαρούμενες συζητήσεις καὶ ἄστεια, μὲ τραγούδια ἡπειρώτικα, μὲ λίγο ὀπνο γιὰ τοὺς λίγους κι ὀμορφὴ ἀγρόπνια γιὰ τοὺς πολλοὺς.

Τὸ χάραμα μᾶς ὀρῆκε στὴν ὀμορφὴ, ἀμφιθεατρικά χτισμένη Κόνιτσα. Πῆραμε τὸν καφέ μας στὸ καφενεῖο τοῦ χωριανοῦ μας Παύλου, κάναμε σύντομα τὰ φῶνια μας καὶ ξεκινήσαμε. Μερικοὶ ἀνυπόμονοι, πού ἦθελαν νὰ βρεθοῦν πιὸ γρήγορα στὴν Ὀξυᾶ «ἀνέβηκαν» μὲ ταξί.

Περάσαμε ἀπὸ τὴ Θεοτόκο. Ἡ ὀλιγόλεπτη ὀποδοχὴ ἦταν θερμὴ. Μερικοὶ στάθηκαν νὰ θαυμάσουν τὸ νεοσύστατο ὀμορφο χωριουδάκι.

Σὲ λίγο φτάσαμε στὴ Βοῦρμπιανη. Ἐπιδομαστήκαμε στὸ αὐτοκίνητο τοῦ Τέρτου καὶ πῆραμε τὸ δρόμο γιὰ τὸ χωριὸ μας. Ἡ διαδρομὴ ἄρασε ἰδιαίτερα σ' αὐτοὺς πού ἀγαποῦν τις μικροπεριπέτειες, ἀλλὰ καὶ κανένας δέν παραπονέθηκε γιὰ τις λίγες δύσκολες στιγμὲς ἀρκεῖ πού σὲ λίγο θά ἔφταναν στὴν ὀμορφὴ Ὀξυᾶ. Κατηγορήσαμε κι ἀναφορίσαμε τ' ἄλλεπάλληλα καγκέλια.

Καὶ νά! Ἡ Ὀξυᾶ μας προβάλλει: μπροστά μας. Τὰ πρόσωπα χαμογελοῦν, οἱ καρδιὲς σκιρτοῦν. Ἡ ὀποδοχὴ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς φρουροὺς τοῦ χωριοῦ μας εἶναι ἐγκάρδια καὶ θερμὴ. Οἱ ἐρημικοὶ δρόμοι ζωντανεύουν. Ἡ ὀμορφιά τῆς ζωῆς ἀπλόωνται παντοῦ.

Τὸ ἑράδου τοῦ Σαββάτου ἢ ἀνανεωμένη «Γεροντικὴ Γωνιά Ὀξυᾶς» εἶναι γεμάτη. Τὸ παιχίδι στρώνεται, οἱ συζητήσεις καὶ τὰ ἄστεια πειράγματα «δίνουν καὶ παίρνουν», τὰ ποτηράκια ἤχουν γλυκά καὶ οἱ εὐχὲς ἀνταλλάσσονται ἐγκάρδια. Κυλοῦν ἔτσι ὀμορφες στιγμὲς, πού λαχταροῦν ὀσο ζοῦν μακριά ἀπὸ τὸ χωριὸ.

Πολὺ ἀργὰ τὸ χωριὸ κοιμάται. Τῆ νύχτα αὐτὴ πολλὲς ἀνάσες λειτουργοῦν μὲ τὸν ἀνόθευτο ἀέρα τοῦ χωριοῦ καὶ πολλὲς καρδιὲς χτυποῦν στὴν Ὀξυᾶ γιὰ τὴν Ὀξυᾶ. Ἡρεμία καὶ ἡσυχία ἐκεῖ σὲ γαληνεύει. Αἰσθάνεσαι ἀνακούφιση μακριά ἀπ' ὀλους ἐκείνους τοὺς ἀτέλειωτους θορύβους, πού μᾶς τυραννοῦν στὴν Ἀθήνα.

Τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς ἡ Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ γέμισε ἀπὸ κόσμο, λὲς κι ἦταν ἡμέρα μεγάλῆς γιορτῆς. Ἐκεῖ ἔνωθε κανεῖς νὰ μαλακῶνει ἡ καρδιά του πιὸ πολὺ, μέσα

Συνέχεια στὴ σελίδα 2

στη γεμάτη θρησκευτική κατανύξη γνώριμη εκκλησία μας.

Μετά τόν εκκλησιασμό ξανά οι δρόμοι δέχτηκαν τούς γνώριμους διαβάτες. Τά τζάκια κι οι σόμπες ετοίμασαν τό φαγητό γιά τούς έκτακτους επισκέπτες. Τό καφενεδάκι γέμισε και πάλι. Πολλοί έκαναν κάποιο περίπατο πρós τήν Άγία Παρασκευή, τόν Άγιο Χαράλαμπο, τήν Άγία Τριάδα, τό Σχολείο ή τό Βρωμονέρι. Ήθελαν νά ζήσουν δύο γίνεσαι πού πολύ τίς λίγες ώρες πού θά έμειναν. Κι άνάμεσα στην πλούσια αὐτοφυή δλάστηση τοῦ τόπου προβάλλουν λεπτά και λυγρόκορμα τά νέα δενδράκια, πού μιά θιμορφη πρωτοβουλία τοῦ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου, σέ συνεργασία μέ τήν Ὑποεπιτροπή, φύτεψε σέ διάφορα σημεία τοῦ χωριοῦ μας. Ὅλοι χαίρονται τά πρώτα δειλά φυλλαράκια τους και εὐχονται ή προσπάθεια νά συνεχιστεί, γιά νά δώται μιά πιό γραφική όψη στοῦς δρόμους τοῦ χωριοῦ μας.

Ἡ ἀπογραφή είχε αρχίσει ἀπό νωρίς τό πρωί και συνεχίστηκε ως τό βράδυ' ήταν ἀρκετή ή δουλειά.

Τό ἀπόγευμα στην πλατεία φήθηκε θραδινός μεζές. Τά μεγάριονα σκόρπισαν ώραία τραγούδια σ' όλο τό χωριό. Ἡ Ὁξιά γιόρταζε τήν ήμέρα τής ἀπογραφής, γεμάτη κόσμο, κίνηση και ζωή.

Τό βράδυ τής Κυριακῆς μιά μεγάλη παρέα στρόθηκε στό φαγοπότι και διασκεδάσε μέχρι ἀργά τό βράδυ, συντροφικά μέ τήν ἀγάπη, τό τραγούδι και τοῦ ποτοῦ τήν εὐθυμία.

Και γιά δεύτερη θραδιά κοιμηθήκαμε όλοι στή βροσερή, γαλήνια ἀτμόσφαιρα τοῦ χωριοῦ μας. Τό πρωί ἀποχαιρετήσαμε τά ἀγαπητά πρόσωπα και τό θιμορφο χωριό μας και πήραμε τό δρόμο τής ἐπιστροφῆς. Κάπως θαριές είναι τώρα οι καρδιές. Δέν μπορεί όμως κανένας νά μείνει στό χωριό. Ὁ ἀγώνας τής ζωῆς μᾶς ὑποχρεώνει νά ζοῦμε μακριά του.

Περάσαμε ἀπό τή Θεοτόκο, ἀποχαιρετήσαμε όλους, πήραμε όσους ἀφήσαμε και περνώντας ἀπό τήν Κόνιτσα κατευθυνθήκαμε πρós τή χαράδρα τοῦ Βίκου. Περάσαμε ἀπό τήν θιμορφη Βίτσα και φθάσαμε στό ώραίο Μονδίνδρι, πατρίδα τῶν μεγάλων εὐεργετῶν Ριζάρηδων. Θαυμάσαμε τή μοναδική λιθοδομή τῶν σπιτιῶν, τά καλύτερήματα και τήν καθαρότητα τῶν δύο αὐτῶν χωριῶν. Γιά μερικούς ή ελλειψη πηγαιίου νεροῦ, τό ζεστό εκείνο μεσημέρι, έγινε πολύ αίσθητή και έπασχίσε κάθε γραφικότητα πού ζετούλιγόταν μπροστά τους.

Βαδίσουμε πεζοί και φθάσαμε στό μοναστήρι τής Άγίας Παρασκευῆς. Θαυμάσαμε ἀπό κοντά τή μεγαλειώδη χαράδρα τοῦ Βίκου, πού προκαλεί στόν επισκέπτη δέος, έκσταση και θαυμασμό. Είναι ἀλήθεια ένα σπάνιο θέαμα, θιμορργημα τής φύσης σέ κάποιες στιγμές τής αἰωνότητας.

Κι ἀφοῦ ἀποθαυμάσαμε κάθε θιμορφηά τής περιοχῆς πήραμε τό δρόμο πρós τά ώραία Γιάννενα. Σταματήσαμε μετά στό χάνι τοῦ Τερόδου, γευματίσαμε και συνεχίσαμε τό δρόμο τής ἐπιστροφῆς. Ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ λεωφορείου ήταν γεμάτη και πάλι ἀπό θιμορφα ήπειρώτικα τραγούδια, σζητήσεις κι ἀνέκδοτα. Πολύ γέλιο σκόρπισε σ' όλους ένα θιμορφο παιχνίδι, πού παίξαμε μέ μεγάλη συμμετοχή και ἐπιτυχία.

Οί ώρες κύλησαν και φτάσαμε στην πολυθόρυδη πόλη τοῦ... νέφους, τό άλλοτε «κλεινόν άστυ». Εὐχαριστήσαμε τόν οδηγό, πού τόσο θιμορφα μᾶς ταξίδεψε και μᾶς συντρόφεψε και τό Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου γιά τήν πρωτοβουλία και τήν ἐπιτυχία τής ἐκδρομῆς. Ἀποχαιρετηθήκαμε και χιμήκαμε μέσα στην ἀπεραντοσύνη τής πόλης, μέ τήν ἐλπίδα πώς πολύ σύντομα θά ξαναδρεθούμε στό πολύ ἀγαπητό περιβάλλον τοῦ χωριοῦ μας, όπου αίσθανόμαστε ότι ὑπάρχομε, ότι ἀληθινά ζοῦμε μέσα σέ γνώριμους τόπους, σέ γνωστά κι ἀγαπητά μας πρόσωπα.

«Ένα μέλος τής συντροφιάς»

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΡΕΜΠΕΛΗΣ, Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Μέ τήν ευκαιρία τής κυκλοφορίας τοπογραφικοῦ χάρτη τής ἐπαρχίας Κόνιτσας τοῦ ἀείμνηστου Χαράλαμπου Ρεμπέλη, ζητήσαμε και μάθαμε ἀπό τό γιό του πώς σύντομα θά κυκλοφορήσει και τό διδλίο τοῦ πατέρα του «Κονιτσιώτικα», μέ περιπεῦδαστο γλωσσολογογραφικό υλικό τής Ἐπαρχίας μας.

Γέννημα - θρέμμα τής Βούρμπιανης, ἀπόφοιτος τής τότε γαροράς Ζωσμοιαίας, ἀριστοόχος τοῦ Μαράσλειου Διδακαλείου, διδάξε επί τριάντα έφτά συναπτά χρόνια στην ἀγαπημένη του γενέθλια γή.

Ζήλος πούος. Αὐταπάρνηση. Ἐπιμονή κι ἀγάπη. Πολυμέρεια ἐνδιαφερόντων. Ἐπιστημονική κατάρτιση. Εἶν' αὐτά πού χαρακτηρίζουν τόν άντρα δια κείνα τά 37 χρόνια, πού τ' ἀνάλωσε στην ἐκπαίδευση γιά τήν προκοπή τῶν μαθητῶν του.

Ἡ ἀκτινοβολία του είχε ξεπεράσει τά στενά όρια τής ἐπαρχίας. Φήμη του ἀγαθῆ ή πανθομιλογοῦμενη ἀλήθεια πώς ήταν ὁ ξεχωριστός, ὁ ἀθόρυβος κι' ἀκούρατος ἐργάτης τής παιδείας και κοινωνικός ποδηγέτης.

Δέν ξεχνούν οι Βουρμπιανίτες ἀκόμα πώς τήν 28η Ὀκτωβρίου τοῦ '40, μέ τήν εισβολή τῶν Ἴταλῶν στό χωριό τους, τούς έσωσε ὁ ἀείμνηστος, πού, χάρη στά Ἴταλικά του και σέ ἀξιοπρεπή παράκλησή του, απέτρεψε ἀτασθαλίες τῶν εισβολέων και ματαίωσε τήν ἐπαπειλούμενη δήωση ἐκ μέρους τῶν ἀκολουθούντων τούς Ἴταλούς πλατοικολόγων τσιρκλδανῶν.

Ἐπέζητα ή Πανελλήνια Δασκαλική Ὁμοσπονδία τοῦσπησε τήν προτομή στην αὐλή τοῦ Σχολείου Βούρμπιανης.

Σάν ἐλάχιστο δείγμα μνημόσυνου τοῦ Δάσκαλου ἄς ἐκληφθοῦν και τοῦτα τά λιτά μας λόγια.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

Στιγμιότυπο ἀπό τήν ἐκδρομή μας

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΣΤΗ ΘΕΟΤΟΚΟ

Η Πρωτομαγιά πού μάς πέρασε μέ δρόμα στη λατρευτή μας Όξιά. Είχα τήν τύχη νά περάσω εκεί τίς ημέρες τού Πάσχα. Γι' αυτό αποφάσισα άνήμερα τήν Πρωτομαγιά νά επισκεφτώ τή Θεοτόκο. Είχα άκούσει πολλά γιά τήν άσυνήθιστη κίνηση πού παρουσιάζε. Καί οι πληροφορίες πού είχα δώθηκαν άπόλυτα άληθινές.

Περνώντας τήν τελευταία στροφή, πηγαίνοντας, κρέομαι όμορφο, γραφικό τό νέο μικρό χωριό. Τά νεόκτιστα, κεραμοκίπαστα σπιτάκια φάνταζαν στους πηρόποδες τού δασοκένυτου φηλού λόφου, στις δύο πλευρές τού εθνικού δρόμου. Τό πλατό άσχημένα ποτάμι δεξιά κυλούσε τά νερά του θροσιζοντας τά πόδια τού χωριού.

Δεκάδες κύτοκίνητα (φορτηγά, ήμφορτηγά καί Ι.Χ.) είχαν γεμίσει τό χώρο τού χωριού. Κόσμος πού είχε κατακλύσει τά σπίτια καί τά καφεναδάκια -φισταριές. Διά ζυγιάς όργανα σκορπούσαν γλυκούς ήχους τοπικών χορών καί τραγουδιών. Τραπέζια γεμάτα ντόπιους. Καί πολλούς επισκέπτες πού άπολαμβάναν τό φητό μέ λογής - λογής ποτά, ενώ γύρω ή μαγιάτικη φύση τούς έκανε άβύρροθη γλυκά συντροφιά.

Νόμιζε κανείς ότι θρισκόταν σ' ένα πολυσύχναστο κέντρο. Έκαίνη τή μέρα ή Θεοτόκος δέν είχε νά ζηλέψει σέ κίνηση κανένα άλλο χωριό, ενώ πολλά χωριουδάκια θά τή ζήλευαν.

Άπό νωρίς άρχισε ό χορός καί καθώς οι ώρες περνούσαν ή κόσμος πλήθαινε. Άπό τά γύρω χωριά καί τήν Κόνιστα οι άλλοι πολλοί έρχονταν νά περάσουν λίγες όμορφες ώρες στη Θεοτόκο. Κάποιοι ήλικιωμένοι μού θύμισαν τό «παζαρόπουλο» πού γινόταν έδώ τόν παλιότερο καιρό. Φαίνεται ή τοποθεσία είναι κλειδί πού μαγνητίζει πολλούς καί επιστρέφει ώρες ώρες, γιά λίγη ξεκούραση, λίγο φαγητό καί κανένα ποτηράκι.

Ανέβηκα στην πλαγιά τού λόφου καί άπόλαυσα τό καλύτερο χωριό, πού έσφιζε από ζωή, κίνηση καί γλέντι. Επισκέφτηκα τόν ιερό χώρο, όπου θεμελιώθηκε ή εκκλησία τού χωριού, ή Άγία Τριάδα, από άξιόπαινη πρωτοβουλία τού αιδεσιμώτατου Ιερέα παπα - Φώτη καί τήν προσωπική εργασία τών κατοίκων. Ένα έργο ιερό κι άπαραίτητο γιά τή ζωή τού χωριού άρχισε νά γίνεται. Όμως, όπως διαπίστωση, χρειάζεται μεγαλύτερη συμπαράσταση καί βοήθεια τής Ίερής Μητροπόλεως καί κάθε πιστού, γιά νά ολοκληρωθεί τό δυνατόν συντομότερο καί νά πάρει τό χωριουδάκι ολοκληρωμένη χριστιανική όντότητα.

Ανέβηκα καί είδα καί τή δεξιαμένη, καμωμένη από δύο νέους τού χωριού, πού σέ λίγο καιρό μέ τή βοήθεια τής Νομαρχίας θά υδρεύσει τό χωριό καί θά τονώσει περισσότερο τή ζωή τών κατοίκων καί τών επισκεπτών.

Καί τά δύο έργα, πού βρίσκονται στά πρώτα θέματα τους, πρέπει νά άποπερατωθούν. Είναι έργα άπαραίτητα καί ζωτικής σημασίας, γιατί τό ένα θά χαρίσει τό νερό τής επίγειας ζωής καί τό άλλο τό ύδωρ τής ψυχής, τό ύδωρ τού Χριστού, πού όποιος πιει δέ θά διψήσει ποτέ, όπως κι ό γλυκός Ίησους έμήνυσε σέ μάς τούς ανθρώπους μέ τά ιερά λόγια τού Εύαγγελίου.

Φεύγοντας μέ τή δύση τού ήλιου, άφησα τό χωριουδάκι νά ζει έντονα, νά γλεντά, νά χαίρεται μιά ξεχωριστή μέρα καί νά έλπίζει ότι τά όνειρα τών κατοίκων του θά πραγματοποιηθούν γιά νά γίνει πιά άνετη εκεί ή διαβίωση, πιά ολοκληρωμένη ή ύπόσταση τού χωριού.

Έβλε οι έλπίδες τους νά θρούν άνταπόκριση, τά όνειρα καί οι άγνές λαχτάρες τους νά γίνουν πραγματικότητα. Έβλε.

Η ΑΝΟΧΗ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΕΤΗ

Στόν φιλοσοφικό μύθο τού «Ο άφελής», ό Βολταίρος έλεγε γιά τόν όρμώνιο ήρωά του ότι «δέν ήταν δυστυχισμένος, παρά όταν σκεπτόταν». Καί μιλώντας γιά τούς ανθρώπους παρατηρούσε ότι, όσο περισσότερες ιδέες έχουν τόσο περισσότερο ύποφέρουν.

Όσοι ή σκέψη είναι ένα άναπόφευκτο κακό:

Πολλές φορές αισθανθήκατε τόν πειρασμό νά τό πιστέψουμε, καθώς βλέπουμε πόσο οι άνθρωποι δασονίζουν τό μυαλό τους γιά προβλήματα πού δέν τούς ένδιαφέρουν άμεσα καί πόσο ένκουρίζονται, συμμετέχοντας σέ διάφορες άτίλειωτες συζητήσεις. Πολιτικές συζητήσεις παραδειγματικής χάρη. Έδώ οι γνώμες είναι δυνατό νά διαφέρουν ριζικά μεταξύ τους κι ό καθένας ύποστηρίζει μέ φανατισμό τή δική του, πιστεύοντας άκράδαντα ότι είναι ή καλύτερη, ή καλύτερη, ή μόνη σωστή.

Στήν πραγματικότητα όλες οι γνώμες είναι συζητήσιμες αλλά ό καθένας πιστεύει ότι κρατάει τήν άλήθεια. Τήν άκρίμεια του. Η άλήθεια τού άλλου μπορεί νά είναι διαφορετική. Ούσιαστικά, σπάνια δύο άνθρωποι έχουν άκριτως τήν ίδια γνώμη πάνω σ' ένα όρισμένο θέμα. Άς πάρουμε γιά παράδειγμα τήν τηλεόραση. Είναι γνωστό ότι μεταξύ τών συζύγων ή μεταξύ τών γονέων καί τών παιδιών γίνεται πολύ συχνά αίτία παρεξηγήσεων καί προστριβών. Τό πρόγραμμα πού είναι γιά τόν ένα αξιόλογο, γιά τόν άλλο μπορεί νά είναι άνόητο. Η τακία πού συναρπάζει τόν ένα προκαλεί πλήξη στόν άλλο. Έτσι πολύ σπάνια συμφωνούν στην έκλογή μιας έκπομπής. Όπως είναι φυσικό ή άσημνωτικά τους σπέρνει ζιζάνια μεταξύ τους καί αλλάζει δυσάρεστα τή συμπεριφορά τού καθενός.

Πρόκειται γιά ένα παράδειγμα διχογνωμιών στους κόλπους μιας οικογένειας, πού τά μέλη της ένώνονται ώστόσο μέ ισχυρούς δεσμούς. Καταλαβαίνουμε πόσο περισσότερο είναι οι διαφορές άπόψεων καί πόσο έντονότερα εκδηλώνεται, στους κόλπους μιας ανθρώπινης κοινότητας ή όλόκληρης τής ανθρώπινης οικογένειας.

Θά αναφέρουμε ένα άλλο παράδειγμα:

Μιά εφημερίδα ή ένα περιοδικό δημοσιεύει ένα άρθρο πάνω σ' ένα όποιοδήποτε σοβαρό ή κοινό θέμα, ή πρόβλημα. Τό διαβάζουν δεκάδες ή εκατοντάδες χιλιάδες άναγνώστες καί πολλοί άπ' αυτούς διατυπώνουν τήν γνώμη τους μέ γράμματα πού στέλνουν. Πολλοί συμφωνούν. Άλλοι έχουν έπιφυλάξεις. Μερικοί διαφωνούν ριζικά. Πολλά γράμματα είναι έγκωμιαστικά. Άλλα μπορεί νά είναι έπιθετικά ή καί ύβριστικά. Όλα αυτά είναι φυσιολογικά. Οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί καί οι σκέψεις τού ενός διαφέρουν από τίς σκέψεις τού άλλου όσο καί τά δακτυλικά τους άποτυπώματα. Άλλά ή διχογνωμία δέν ύποτιμά τόν άνθρωπο. Αντιθέτως τόν τιμά. Τόν τιμά τό γεγονός ότι ή σκέψη δεσπόζει σ' αυτόν καί διευθύνει τήν ζωή του.

Άλλά ύπάρχει ένα πρόβλημα πού πρέπει νά τό προσέξουμε. Πόσο αντικειμενική είναι ή σκέψη μας; Πόσο άμερόληπτα σκεπτόμαστε; Πόσο άνεχόμαστε τίς σκέψεις καί τίς άπόψεις τών άλλων; Άκριβώς γιατί σκεπτόμαστε, αλλά δέν σκεπτόμαστε όλοι μέ τόν ίδιο τρόπο, ή άνοχη είναι μιά βασική άρετή. Είναι μιά έγγύηση άσφαλείας. Χωρίς αυτή δέν μπορεί νά ύπάρχει επικοινωνία. Δέν μπορούν νά ύπάρχουν ανθρώπινες σχέσεις κανενός είδους.

Τό αντίθετο τής άνοχής είναι ή άδιαλλαξία καί, αν άνοίξουμε τήν ιστορία, θά δοθι μέ πόσους ποταμούς αίματος έχει πληρωθεί ή άδιαλλαξία.

Η έκάνότητα ν' άνεχόμαστε τούς άλλους, όταν δέν συμφω-

νούν μαζί μας να τους επιτρέπουμε να σκέπτονται διαφορετικά, να σεβόμαστε τις πεποιθήσεις τους, όσο κι' αν διαφέρουν από τις δικές μας, είναι μια άρετή, που πρέπει να την καλλιεργήσουμε, αν δεν την έχουμε.

ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΟΧΙ ΣΑΝ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ

Στις 24 του Μάη ο σύλλογος του χωριού μας πραγματοποίησε μια ακόμη εκδρομή, λίγο πρωτότυπη τούτη τη φορά, με και ο καιρός μας πήγε λίγο κόντρα.

Η εκδρομή έγινε στον Άγ. Πέτρο Πάρνηθας με σκοπό να μην ταλαιπωρηθούμε από απόψεις αποστάσεως, αλλά και να δρεθούμε κοντά στη φύση. Σ' ένα περιβάλλον διαφορετικό από το καθημερινό. Σ' ένα περιβάλλον που να μας θυμίζει λίγο το χωριό μας και να περάσουμε λίγες ώρες ξέγνιστες, κοντά σε γνωστούς και φίλους, φέρνοντας στην θύμισή μας πολίες παιδικές αναμνήσεις. Τότε που Κυριακές σαν κι' αυτές, παίρναμε το μανάρι, παιδιά όλοι μας τότε και πηγαίναμε όμαδικά να τ' αθουχούσαμε. Πόσο θυμωρα και ζήλοισα ήταν εκείνα τ' χρόνια!

Σεκινούσαμε λοιπόν όλοι μας από την Αθήνα και σε λίγο δρεθήκαμε στις ατέλειωτες άνηφοριές της όμορφης Πάρνηθας. Στον μοναδικό θά λέγαμε πνεύμονα πράσινου του λεκανοπεδίου της Αττικής. Στο μόνο κοντινό θουνό που όργιάζει από Έλατο. Όσοι θέλανε να μην ταλαιπωρηθούν ανεβήκανε με το τελεφερίκ.

Μετά από μια ώρα διαδρομή φτάναμε στον προορισμό μας. Σκοπευθήκαμε κάτω από τις πυκνές συστάδες με και η όροχ, με περιέμενε (ήδη ψιχάλιζε), απλώσαμε τ' αλογιών λογίων φαγιά μας και πέσαμε όλοι μας διασπικοί να προλάβουμε να κολατούσαμε με και λόγω της όροχης δεν άπομαινε τίποτα άλλο. Πολλοί που ήδη είχαν θραχει, στέγνωσαν στις φωτιές που είχαμε ανάψει.

Μιραία μετά από λίγο αναγκαστήκαμε να τ' μαζέψουμε με και ο καιρός δεν έλαγε να υποχωρήσει. Τό Δ.Σ. στην προσπάθειά του να μη χαλάσει την ημέρα των τομιαρών εκδρομίων, έδωσε με κάποια ευχάριστη λύση πηγαίνοντας στο καταφύγιο Πάρνηθας. Μπαίνοντας, δρήκαμε αναμμένο τ' τζάκι, φασιλάδα ζεστή και, τ' σπουδαιότερο, με αποκλειστική αίθουσα για τόν σύλλογό μας.

Σε λίγο τ' κέφι όλων έφτιαζε και ο χορός στρώθηκε μεσα στην σάλα. Όρισμένοι χωριανοί θέσια είχαν από πριν αναχωρήσει για την επιστροφή με και ο καιρός τους είχε απογοητεύσει.

Ός τις 3 μ.μ. κράτησε τ' φαγοπία και από και άρχισε η αντίστροφη μέτρηση. Με επιστροφή αλλιώτικη από τις άλλες με και τ' πούλιαν έκανε 2 1) 2 ώρες όπου να φτάσει στην Έθνική όδ. Δυσόμοια ώρες γεμάτες γλέντι, κέφι ατέλειωτο, κρασί και χορό στον διάδρομο τ' πούλιαν. Ήταν κάτι που θά τ' θυμούνται όσοι τόμιασαν και ήρθαν στην εκδρομή μας αυτή. Έμεις τ' Δ.Σ., τους ευχαριστούμε, γιατί δείξανε ανταπόκριση στο κάλεσιά μας.

Έχουμε όμως με μια δόση πικρίας. Πικρίας γιατί τώρα που προσπαθούμε με και με να ξαναδρεθούμε όλοι με, η προσπάθεια αυτή πολλές φορές καταλήγει σε απογοήτευση, γιατί δεν βλέπουμε την ανταπόκριση στις προσπάθειες που καταβάλλουμε για τ' κάθε τί. Περιμένουμε ως την τελευταία ώρα να πάρουμε την απόφασή μας αν θά πάμε ή όχι. Πιστεύω πως όλο με περισσότεροι χωριανοί με πατριώτες πρέπει να συμμετέχουν σε κάθε εκδήλωση τ' συλλόγου. Δειξτε την αγάπη σας γι' αυτόν με τ' χωριό με.

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ

Τό περιστατικό που αναφέρω παρακάτω είναι συνέχεια

της αποκριής τ' 1936.

Εκείνη τη χρονιά είχαμε γελαδάρηδες στο χωριό τ' Νάκο με τη γυναίκα του με τ' Μιχάλη που είχε αδερφή τη γυναίκα τ' Νάκου. Με οι τρεις ήταν από τ' Νέντσικο, αλλά, δυστυχώς, δεν θυμούνται τ' επίθετά τους.

Ο Μιχάλης, αν με ήταν αρκετά μεγάλος, όμως, ήταν άνοπαντρος με χαζούτσικος. Σαν γελαδάρηδες στο χωριό με είχαν κάνα - δυό χρόνια με ο Μιχάλης «είχε δάλε με μάτι του» να παντρευτεί τη Λαμπρινή Βαδάση, δηλαδή με που ήταν όχι μόνο άπραγματοποίητο, αλλά με αταίριαστο. Αύτη τη επιθυμία τ' Μιχάλη την ήξεραν όλοι στο χωριό με ο καθένας τόν κορόιδευε με τόν τρόπο του.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι με τη χρονιά εκείνη είχαν ντυθεί μασκάρηδες με από τους άντρες τ' «πρόσταγμα» τ' είχε ο Κώστος Λάζος — που όσοι τόν γνώριζαν θά θυμούνται την εθυμία με τ' κέφι που τόν διακρινε — με ήταν ντυμένος σαν Άρβανίτης. Είχε δυνατή φωνή, εύκολα την άλλαζε με πολύ δύσκολα τόν γνώριζες. Ο Κώστος Λάζος, που ήξερα με αυτός την επιθυμία τ' Μιχάλη, σκέφτηκε να «εκαρώσει» τ' γάμο τ' Μιχάλη με τη «Λαμπρινή». Στέλνει: ένα από τ' «παλικάρια» του να τ' φέρουν τ' Μιχάλη στο μαγαζι τ' Λιά Τσίμα.

Κατατρομαγμένος φτάνει ο Μιχάλης στο μαγαζι που ήταν μαζεμένοι όλοι οι άνδρες με πολλές γυναίκες με ο Κώστος Λάζος με τη δυνατή φωνή του ρωτάει τ' Μιχάλη γιατί δεν παντρεύεται με ποιά θέλει. Ο Μιχάλης, αν με τρομαγμένος, εκδηλώνει την επιθυμία του με τ' τ' λέει ότι θέλει να πάρει τη Λαμπρινή, αλλά, αυτή δεν τόν θέλει. Ο Λάζος τόν ρωτάει με πάλι δυνατά αν πράγματι τη θέλει με αν την πάρει με ο Μιχάλης όλο χαρά τ' τ' λέει:

«Ναι, καπετάνιο μου, τη θέλω με θά την πάρω».

Δε χάνει καιρό ο Λάζος με με ανακατεμένα λόγια ελληνικά με αρβανίτικα, αλλά σε δυνατά τόνο, στέλνει να τ' φέρουν στο μαγαζι τη «Λαμπρινή». Για τ' σκοπό αυτόν είχε γίνει συνεννόηση με τ' ρόλο της «Λαμπρινής» θά τόν έπαιζε ο Κώστος Βαδάσης, ντυμένος κατάλληλα σαν γυναίκα με σαν νύφη.

Καταλαβαίνετε τί έγινε στο μαγαζι όταν ήρθε η «Λαμπρινή». Τό μαγαζι μέσα με έξω ήταν γεμάτο κόσμο με ο Κώστος Λάζος προστάζει τ' νύφη να πιναστούν από τ' χέρι. Απ' ό,τι θυμούνται, την πρώτη νύχτα τ' γάμου θά την περνούσαν στο μαγαζι. Πολλοί όμως είχαν κρυφτεί κάτω από τους μπάγκους, γελοσαν με ο Μιχάλης φοβιμένος είπε στον Κώστος Λάζο ότι κάποιος είναι μέσα στο μαγαζι με γελάει. Τότε ο Λάζος προστάζει τ' «νύφη» να πάνε στο σπίτι τ' θακοψικο στον πάνω μαγαλά.

Τό τί επακολούθησε είναι ευνόητο. Η «νύφη» εγκατέλειφε τ' γαμπρό με τ' αποκριάτικο γλέντι συνεχίστηκε με τ' ίδιο όπως πάντα κέφι, με κράτησε όλη τη νύχτα.

ΠΟΡΦΥΡΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΣΥΑΣ
ΤΡΙΜΗΝΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ
ΦΥΛΛΑΔΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ
ΟΣΥΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΑΛΛΟΣ",
 Έτος ίδρύσεως 1907
 Γραφεία: Σοφοκλέους 66 - Αθήνα
 Συντάσσεται από επιτροπή
 Υπεύθυνος όλης: Δημ. Ζούνης
 Καποδιστριαύ 16α Χαλάνδρι
ΤΗΛ 68.19.624
 Άλληλογραφία - συνεργασίες
 στο όνομα τ' υπεύθ. όλης

Η ΓΙΟΥΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Μιά μέρα του Μάη αφιέρωσε στη μητέρα ή ανθρωπότη-
τα και διάλεξε ή γιορτή αυτή να είναι μέσα στο μήνα της
αναδομοσύνης της φύσης, μιά και ή λέξη μάνα μας φέρ-
νει πάντα στο νου τήν πιο ρομαντική διαδικασία, τή δη-
μιουργία της ζωής.

Τή δεύτερη Κυριακή του Μάη, σχεδόν όλος ο κόσμος τι-
μά τή μητέρα. Τή μάνα κάθε φυλής, κάθε ήπείρου. Τή γυ-
ναίκα που μας έδωσε ζωή, τήν πιο πολύτιμη, τήν πιο τρυ-
φερή παρουσία στη ζωή μας. Γραμματισμένη ή άγραμμά-
τη, φτωχιά ή πλούσια είναι εκείνη που ήρθε να προσφέρει
τά πάντα χωρίς κανένα αντάλλαγμα. Έτσι, να θυσιάζεται
προκειμένου να προστατέψει τό έλαστό της. Για αντάλ-
λαγμα της αφιέρωνουμε μιά μέρα του χρόνου, γιορτάζοντας
την με λουλούδια, λόγους, τραγούδια, ποιήματα. Κι' αυτός
είναι ένας μικρός φόρος τιμής στη μεγάλη προσφορά της.

ΞΟΡΚΙΣΜΟΣ

Σ' άποχή, πάν τή σημερινή,
πού τόσο είν' άπαραίτητη,
ή έθνική έμοφυχία, κάνει κακό
ή ανάγκη των πληθών που χάνουν
άκόμα ένεπολλώτες.
Κάθε άπόπειρα άκτιόχλευσης παθών
είν' άφροσύνη βαρύτατης μορφής.
Κάθε πρόκληση κι' ύπερβολή,
έξαψη κι' όζύτητα πολιτική,
νομιατικός φανατισμός, αίχμη δίχονοιας,
δύγκασθ κι' έμφύλιας διαμάχης,
στοχεύει όπωσδήποτε σ' έθνική συμφορά
και θιδική καταστροφή.
Είμαστε οι καλύτερα πληροφορημένοι,
δάχτες και κάτοχοι της έμπειρίας,
αυτής της ήμιστάλαχτης αλήθειας.
Θύματα της περίπτωσης μας,
στο κύλισμα των αίωνων και πρόσφατα,
όπηρξαν πάμπολλα «ένθεν κάκειθεν».
Ζημιωμένοι, καταστραμμένοι — λίγο πολύ —
όγνήκαμε όλοι μας.
Και πληρώνουμε άκόμα τήν ένοχή μας,
όλοι οι Έλληνες, στον έμφύλιο σπαραγμό,
γιατί θύμα τελικό όπηρξε ή Ελλάδα.
Αυτή που πάντα ταλανίζεται
άπό τους έχθροφίλους
και τίς διπλωματικές λυκοφιλίες.
Κείνο που προέχει τούτη τήν όρα
— γιατί όχι και πάντα; —
είναι ν' άποκηρύξουμε όριστικά και τελεσίδικα
τίς αίχμηρές άκρότητες, τά τσουχερά άκρα.
Τά θολερά «καρφία» προς και άπό:
τά δεξιά, τ' άριστερά, τ' άνω και τά κάτω.
Τό χαρτί της εξιλέωσής μας,
γραμμάτιο άποπληρωμής του χρέους μας,
είν' ή λύθη κι' ή άλληλαγγύη,
για να περάσουμε όμαλά
στην άγάπη, τήν έμοφυχία, τήν ένότητα.
Ξορκισμένο με τόν άπήγανο
τό άμαρτωλό μας παρελθόν,
ό έλλαδοκτόνος έμφύλιος.
Νά ή ποθητή «άλλαγή»
πού τόσο πιπιλιζεται άπ' όλους,
όάν τσίκλα άποστειρωτική,

ΠΑΡΤΕ ΟΛΟΙ ΜΕΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΚΔΡΟΜΗ
ΤΗΣ ΟΕΥΑΣ 17-7-81 ΕΩΣ 21-7-81. ΕΛΑΤΕ
ΝΑ ΒΡΕΘΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΜΑΣ ΜΙΑ ΦΟΡΑ —
ΑΝΤΑΜΑ — ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΧΥ ΙΣΚΙΟ
ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΝΙΩΝ ΜΑΣ ΑΝΑΠΟΛΩΝΤΑΣ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΧΡΟΝΙΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Στό σπίτι της νύφης μαζεύουν τά προικιά στό «σεντού-
κι». Πρώτα θά τό κεράσουν οι γονείς και άκολουθούν οι
συγγενείς της νύφης. Τό πρώτο ρούχο τό δάζει ένα μικρό
παιδί.

Τό μεσημέρι ξεκινούν δύο παιδιά με μιά κόψη κρσοί να
καλέσουν τό χωριό στά προζύμια του γαμπρού. Σε κάθε
σπίτι λένε: «Είστε καλεσμέν' στα προζύμια του γαμπρού».
Έδώ καλόν και τούς συγγενείς της νύφης.

Η άδελφή του γαμπρού ή ή νύφη του γαμπρού, άν έχει
παντρημένο άδελφό, παίρνει τό κακαβούλι και κινάει για
τή θύση. Από κοντά της κι οι άλλοι, με τά βιολιά.

«Πρόσου κίνησαν τό δρόμο
τό στενό τό μονοπάτι.

Βρίσκω μιά μηλιά στό δρόμο, με τά μήλα φορτωμένη,
έσκυφα να πάρω μήλο, κι ή μηλιά άντιλόθη
άφησέ το μήν τό παίρνεις».

Μόλις γυρίσουν άπό τή θύση, μαζεύονται όλοι, ό νου-
ός, ή νουνά, δάμης, γονείς του γαμπρού, συμπαθήροι.

Βάζουν τό σκαφίδι στη μέση για να άρχίσουν τό κοσκι-
νισμα. Τό κόσκινο τό κρατούν τρία μικρά παιδιά με μάνα
και πατέρα.

«Ψιλό λιχνό είν' τ' αλεύρι
κοράσιο τό ζυμώνει
με μάνα και πατέρα
μ' άδελφια και ξαδελφια».

Στή συνέχεια άρχίζει τό ζύμωμα ή πλησιέστερη παν-
τρημένη κοπέλα του γαμπρού.

«Ζύμωνε μάλιστα, μάλιστα
του γιου μας πεξιμάδι
με γέλια θάλε το νερό, με γέλια τό ζυμώνει
και με τά χαρχαλίσματα φουρνίζει ξεφουρνίζει».

Μόλις τελειώσει τό ζύμωμα άρχίζει τό κέρασμα. Πρώ-
τος ό πατέρας του γαμπρού, ή μάνα και άκολουθούν οι
άλλοι.

«Κέρνα πατέρα κέρνα
του γιου σου πεξιμάδι
κέρνα μάνα κέρνα
του γιου σου πεξιμάδι».

Κι έδώ μετά τό κέρασμα και τό τραγούδι άρχίζει ό χο-
ρός γύρω άπό τό σκαφίδι.

Πρώτος άρχίζει τόν χορό ό πατέρας, και άκολουθούν οι
όπόλοιποι.

«Κύρ γιε μ' και ποιάς τόν κάμει
του νόγαμπρου τό γάμο;
Πατέρας του τόν κάμει
με μύσχο με σταφύλι
με τής βροσιές τά χείλη».
«Κύρ γιε μ' και ποιάς τόν κάμει
του νόγαμπρου τό γάμο;
Η Μάνα του τόν κάμει
με μύσχο με σταφύλι
με τής βροσιές τά χείλη».

Στή συνέχεια θά πάνε τό ζυμάρι στην «άγνιστρα» (χει-

ΛΞΕΝΑΣΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

Έχουμε φτάσει στην Βόρειο Ήπειρο. Χρονολογικά βρίσκουμε κάπου στην 6ο π.Χ. αιώνα. Από εκεί, ακολουθώντας τ' άχνάρια του χρόνου, θα φτάσουμε μέχρι τον πρώτο πρό Χριστού αιώνα.

Από πού νά ξεκινήσουμε; Από τήν Ἀντιγόνηα (Τεπελένη), τήν Ἀντιπάτρηα (Βαράτι), τήν Ἀπολλώνια (Φέρι), τό Βουθριωτό (Ἀγ. Σαράντα), τήν Ἐπίδαμο (Δουράχι), ὅπως τό δείχνουν καί τά ὄνοματά τους, ὅλες πόλεις ἑλληνικές, ἀποικίες χτισμένες ἀπ' τοὺς Ἕλληνες τῆς Κορίνθου, τῆς Ἀθήνας, τῆς Εὐβοίας, τῆς Κέρκυρας, πάνω θω, στήν Βόρειο Ήπειρο. Κι' ἐνῶ μᾶς χωρίζουν ἑκατοντάδες αἰῶνες ἀπό τότε πού οἱ πόλεις αὐτές γνώρισαν μέρες ἀκμῆς, ὅμως δέν μᾶς ἀφήνουν ἀπληροφόρητους οὔτε γιά τόν πολιτισμό τους, οὔτε γιά τήν ζωή καί τά ἔθιμά τους.

Σέ κάθε σου δῆμα συναντᾶς ἀρχαία μνημεῖα κι' ἀνάγλυφα μέ ἑλληνικές θεότητες. Λίθινα ἔγγραφα στήν Ἑλληνική γλώσσα.

Ν' ἀρχίσουμε ἀπό τά εἰρήπια τῆς ὠραίας ἑλληνικῆς Οὐνίκης, κοντά στό Δέλινο ἤ ἀπό τό Βουθριωτό, ὅπου δρέθησαν πολλά μνημεῖα ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ νά σταθοῦμε λίγο πῶ πάνω στά Ν.Α. τῆς Χειμάρρας, στό Πήλιουρι, ὅπου ἡ τοποθεσία εἶναι γνωστή μέ τό ὄνομα «Τάφοι Ἑλλήνων»; Σέ ἀνασκαφές τοῦ 1913 δρέθηκαν ἐκεῖ τάφοι τῶν ἐλληνοχριστιανῶν χρόνων. Μέσα σ' αὐτούς ἦταν τοποθετημένα διάφορα ἀγγεῖα, λυχνάρια, ὅπλα κι' ὅλα αὐτά τέχνης ἑλληνικῆς. Νά πάμε καί ὡς τό Τεπελένη; Νά στά Β.Α. ἡ Πιλόσσα, ἡ ἀρχαία ἑλληνική Ἀμαντία. Καλοφτιαγμένα τείχη καί θολωτές πόλεις περιτριφυρίζουν τήν Ἀκρόπολη. Κι' ἀπ' ἐξω χτιστοί τάφοι. Κι' ὅλα αὐτά ἑλληνικῆς τεχνολογίας. Μά δέν μπορεί νά φύγουμε ἀκόμα ἀπό αὐτήν τήν περιοχή, ἔν δέν σταθοῦμε νά θαυμάσουμε ἔστω καί γιά λίγο ἕνα περίφημο ἀνάγλυφο τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνα. Εἰκονίζει ἕνα ταῦρο. Κάποιος σύλλογος τό προσφέρει σάν ἀτίμωμα στήν προστατή του θεῷ, τόν Ποσειδῶνα. Πῶ ἄλλο θ' εἶπατε νά φτάσουμε; Γύρω στήν Κορυτσά; Ἐκεῖ θά μᾶς καλοδεχτοῦν δύο ἀρχαίες ἑλληνικές πόλεις, ἡ Κρανεῶνα καί ἡ Γερτοῦ μέ τά περίφημα ἀνάγλυφά τους. Ὡς καί ψηλά, πάνω ἀπ' τήν λίμνη Ἀχρίδα, δρέθηκαν τάφοι βασιλικοῦ τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα μέ καταπληκτικά ἀντικείμενα μέσα, ἔργα μυκηναϊκῆς τέχνης.

Ἀκόμα καί σήμερα σέ πολλά χωριά σόζονται παλιές ἑλληνικές ἐπιγραφές, ἐντοιχιζμένες στά σπίτια, στίς ἐκκλησίες, στίς θρόνους... Γιά νά μᾶς δείχνουν τό καθένα μέ τήν δική του γλώσσα πῶς ὅπου κι' ἔν σταθεῖς στήν Βόρειο Ήπειρο, Ἑλλάδα καί μόνο Ἑλλάδα βλέπετε... Ἄς περάσουμε ὅμως καί λίγο στήν ἱστορία. Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Φίλιππος (τόν 4ο π.Χ. αἰ.) πήρε γυναίκα ἀπ' τήν Ήπειρο, τήν Ὀλυμπιάδα, ἀδερφή τοῦ βασιλιά Πύρρου, ἀπό τότε ἡ Ήπειρος ἦταν φυσικό νάχει μιά πῶ μεγάλη συμμετοχή καί στήν πολιτική ζωή τῆς ὑπόλοιπης Ἑλλάδας. Τόν 3ο αἰ. ὁ βασιλεὺς τῆς Πύρρος φτάνει νικητῆς ὡς τήν Σικελία καί τήν Κάτω Ἰταλία. Τά 25 χρόνια τῆς βασιλείας του εἶναι γεμάτα ἀπό κατακτήσεις στήν Μακεδονία πού φθάνουν ὡς κάτω στήν Πελοπόννησο. Ἐκεῖνη τήν ἐποχὴ ἡ Ήπειρος γνώρισε μέρες δόξας, ἀπὸ τήν ὑπολόγιζαν σάν μιά δύναμη ἀκόμα καί οἱ Ρωμαῖοι.

Μετά τόν θάνατο τοῦ Πύρου, ὅπως συνήθως γίνεται, οἱ ἀντιζηλίτες ἀνάρματα στοὺς διαδόχους, ὁδήγησαν τήν χώρα σέ παρακμή. Κι' ἦταν τότε ἡ εὐκαιρία γιά τοὺς Ρωμαίους νά ῥθουν σάν ἐκδικητῆς γύρω στά 167 π.Χ. Φοβερὴ ἡ καταστροφή πού ἔπαθε ἡ Ήπειρος ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους κατα-

πλακα καί θ' ἀρχίσουν τό πλάσιμο τῆς κουλούρας. Θά τ' ἐτολίσουν μέ ζαχαρωτά καί θά τήν ἀλείψουν μέ μέλι.

Τό γλέντι θά συνεχιστεῖ μέχρι ἀργά μέ χορούς καί τραγοῦδια.

Κατά τόν ἴδιο τρόπο γίνονται καί τά προζύμια στό σπίτι τῆς νύφης τό Σάββατο τό θράδυ.

Ἐδῶ τό τραγοῦδι, μέ παράπονο καί συγκίνηση, ἀπευθύνεται πρὸς τήν νύφη πού γιά τελευταῖο θράδυ δεσπνᾶει στό σπίτι τῆς.

«Δεῖνα κόρη μ' εἶπινα
ἀκόμα ἀπόψε ἀντάμα
κι αὔριο ὡς τό γιόμα
κι ἔπειτα χωρίζομαστε».

Ἀκολούθως θά φύγουν οἱ καλεσμένοι καί συμπέθεροι. Θά μείνουν οἱ φιλενάδες τῆς νύφης, οἱ ὅπολες μέχρι τό προῖ θά τῆς κάνουν παρά. Παράλληλα θά τῆ λούσουν καί θά τῆς ὀάλουν στά μαλλιά τήν ἴκνα πού τήν ἔστειλε ὁ γαμπρός.

ΧΡ. ΖΟΥΚΗΣ

(συνεχίζεται)

Πάνω ἀπό 150.000 οἱ αἰχμάλωτοι ἀναφέρεται στήν ἱστορία. Ἦταν δέ τόσα πολλά τά λάφυρα, ὅστε ἡ θριαμβευτική πορεία τοῦ Λιμύλιου Παύλου στήν Ρώμη κράτησε τρεῖς μέρες. Ὁ Στράβωνας, ἔν κι' ἔζησε ἀρκετά χρόνια μετά ἀπό αὐτήν τήν καταστροφή, σημειώνει ὅτι ἡ Ήπειρος ἦταν ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἔρημη.

Δέν εἶναι οὔτε ἡ πρώτη οὔτε, δυστυχῶς, ἡ τελευταία φορά πού ἡ ἑλληνική γῆ περνᾶει ἀπὸ φετιά καί σίδερο. Ἐκεῖ ὅμως πού λές ὅτι θαυλεύει ἡ ἐρημιά κι' ὁ ἀφανισμός, νά πού ἡ δύναμη τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς ὑπερνικάει χαλλάρια καί καταστροφές καί ξαναρχίζει παῖ πάλι τήν ζωή τῆς ἀπ' τήν ἀρχή. Κάτι τέτοιο, ὅπως θά δοῦμε στήν συνέχεια, ἔγινε καί μέ τήν Ήπειρο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΝΕΑ

Ὁ κ. Κων/νος Μανδῶνης καί ἡ δις Μαρία Κων. Ἀντωνιάδου ἀρραθωνιάστηκαν στίς 28-3-1981. Τό Διοικ. Συμβόλιο τοὺς εὐχεται καλά στέφανα.

Ὁ κ. Παῦλος Βαδάσης καί ἡ δις Ὀλγα Κιτοῦτη παντρεύτηκαν στίς 3 Μαΐου 1981 στόν Ἀγ. Νικόλαο Κονίτσης. Τό Δ.Σ. τοὺς εὐχεται κάθε εὐτυχία.

Ὁ κ. Δημήτριος Τσίμας καί ἡ δις Τούλα Σταματοπούλου παντρεύτηκαν στίς 21 Ἰουνίου 1981 στόν Ἱ. Ν. Ἀγ. Αἰκατερίνης Ν. Λισσίων. Τό Δ.Σ. τοὺς εὐχεται κάθε εὐτυχία.

Τό ζεῖθος Ἀνδρ. Μαργαρίτη θάπτιζε τόν γιό τους. Τό ὄνομα αὐτοῦ Δημήτριος. Τό Δ.Σ. εὐχεται νά τοὺς ζήσει.

Στίς 27-6-81 ὁ κ. Ἀθανάσιος Γκέκας καί ἡ δις Βασιλικὴ Εὐθυμίου ἀρραθωνιάστηκαν. Τό Δ.Σ. τοὺς εὐχεται καλά στέφανα.

Στίς 15 Μαΐου 1981 ἀπεθίωσε στήν Κόνιτσα ἡ χωριανή μας Εὐαγγελία Βαδάση. Τό Δ.Σ. ἐκφράζει θερμὰ συλλυπητήρια στήν οἰκογένειά τῆς καί σ' ὅλους τοὺς στενοὺς συγγενεῖς τῆς.

Στίς 20-6-81 ἀπεθίωσε ἡ χωριανή μας Ἀθηνά Μπιζου-Μιχαντζή. Τό Δ.Σ. ἐκφράζει σέ ὅλους τοὺς συγγενεῖς τῆς θερμὰ συλλυπητήρια.

Τό ζεῖθος Βασ. Ζούνη, στίς 23-6-81 ἀπέκτησε γιό. Τό Δ.Σ. τοὺς εὐχεται νά τοὺς ζήσει.